

ЗАТВЕРДЖЕНО

Доктор педагогічних наук,
завідувач кафедри історії,
правознавства та методики
навчання Глухівського
національного педагогічного
університету імені Олександра
Довженка

А. П. Гриценко
4 травня 2023

**Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-
педагогічних працівників закладів та установ освіти
Курс «Вікіпедія для навчання»**

I. Загальні положення

Опис програми та її зміст:

Концептуальною основою програми підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів та установ освіти «Вікіпедія для навчання» є українська адаптація програми «Reading Wikipedia in the Classroom», яка реалізується освітньою програмою Wikimedia Foundation (Фонд Вікімедіа) та громадською організацією «Вікімедіа Україна». Навчання за програмою поглиблює розуміння методологічних особливостей інтеграції Вікіпедії та сестринських проєктів у практику навчання базових предметів, використання Вікіпедії як ефективного джерела знань та інструмента розвитку інфомедійної грамотності, а також сприяє розвитку низки професійних компетентностей відповідно до професійних стандартів педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів й установ освіти.

Програма відповідає

- Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (Постанова КМУ від 21 серпня 2019 р. №800 зі змінами та доповненнями від 27 грудня 2019 р. №1133);

- Типовій програмі підвищення кваліфікації з розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти (затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України № 1340 від 10.12.2021р.);

- Професійному стандарту за професією "Вчитель закладу загальної середньої освіти", затвердженому наказом Міністерства економіки України від 23.12.2020р. №2736.

<i>Найменування показників</i>	<i>Характеристика програми</i>
Мова викладання, навчання та контролю	Українська
Загальний обсяг кредитів / годин	1 / 30
Кількість розділів	3
Цільова аудиторія:	педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти (базова середня освіта та профільна середня освіта); науково-педагогічні та педагогічні працівники закладів післядипломної педагогічної освіти, які координують викладання базових дисциплін
Форма контролю	<ul style="list-style-type: none"> - Тестове завдання за результатами кожного модуля - Підсумкове завдання
Форма підтвердження результатів навчання:	За результатами участі в синхронних заняттях та виконання завдань, розміщених на платформі учасники отримають сертифікати про підвищення кваліфікації на 30 год. (1 кредит ЄКТС). Для отримання сертифіката про підвищення кваліфікації необхідно набрати 75% від можливої кількості балів. Автентичність сертифіката можна перевірити за кодом сертифіката у відкритому реєстрі платформи Prometheus.

Зміст навчання за програмою охоплює різні аспекти проблеми практичної інфомедійної грамотності, розкриває принципи роботи з Вікіпедією та сестринськими вікіпроектами, розвиває необхідні компетентності для запровадження власної системи ефективного використання Вікіпедії як мультимовного, мультиформатного інструмента здобуття знань, зокрема і в умовах воєнного стану.

Формувально-діяльнісний аспект імплементації програми базується на застосуванні пошукових, проблемних, активних та інтерактивних методів навчання, організації навчально-дослідницької діяльності.

Мета програми: підвищення рівня професійної компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти задля підвищення цифрової компетентності учнів та вчителів, зокрема рівня грамотного використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку, розвиток медіаграмотності, засобами Вікіпедії та вікіпроектів.

Завдання навчання за програмою:

- сформувати розуміння поняття вікіпроектів та їх ролі в сучасному цифровому світі;

- продемонструвати можливості Вікіпедії й інших вікіпроектів як освітніх інструментів для розвитку медіаграмотності, зокрема опанувати компетентностями щодо наступних понять та процесів: принципи функціонування Вікіпедії; нейтральність точки зору та зваженість викладу; надійність та перевірність джерел інформації; пошук інформації в мережі Інтернет та поза її межами; уміння користуватися іншими вікіпроектами (Вікідані, Вікіцитати, Вікіджерела тощо).

- мотивувати педагогів дотримуватися принципів академічної доброчесності, використання безпечного цифрового середовища вікіпроектів;

- сприяти розвитку загальних компетентностей здобувачів освіти разом з предметними.

Напрямок: використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- *Предметно-методологічна компетентність*

Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів (A2.1).

Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів (A2.4).

Здатність розвивати в учнів критичне мислення (A2.5).

Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу (A2.6).

Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів (A2.7).

- *Інформаційно-цифрова компетентність*

Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності (A3.1).

Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси (A3.2).

Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі (A3.3).

- *Психологічна компетентність*

Здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність (B1.3).

Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною (B1.4).

- *Прогностична компетентність*

Здатність прогнозувати результати освітнього процесу (Г1.1).

Здатність планувати освітній процес (Г1.2).

- *Організаційна компетентність*

Здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної

діяльності учнів (Г2.2).

- *Інноваційна компетентність*

Здатність до навчання впродовж життя (Д2).

Очікувані результати навчання за програмою:

Здобувачі освіти повинні

знати і розуміти:

- зміст та основні завдання Вікіпедії як руху за звільнення знань;
- принципи медіаграмотності та критичного сприйняття інформації;
- шляхи реалізації компетентнісного, діяльнісного та інтегрованого підходів до навчання;

- механізми розвитку в здобувачів загальної середньої освіти стійких умінь ефективного пошуку, аналізу та створення інформації

уміти:

- професійно взаємодіяти в інформаційному просторі з різними соціальними групами та їхніми лідерами;

- формулювати інформаційні потреби, шукати дані, інформацію та контент у цифрових середовищах, здійснювати доступ та виконувати навігацію по них;

- створювати та оновлювати особисті стратегії пошуку інформації;

- аналізувати, порівнювати, синтезувати та критично оцінювати достовірність та надійність джерел даних, інформації та цифрового контенту;

- аналізувати, інтерпретувати та критично оцінювати дані, інформацію та цифровий контент;

- адаптувати комунікаційні стратегії до конкретної аудиторії та усвідомлювати культурну різноманітність та різноманітність поколінь у цифрових середовищах;

- обґрунтовувати власну позицію;

- ефективно використовувати наявні та за потреби створює нові електронні (цифрові) освітні ресурси;

- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (проектування, моделювання) з урахуванням вікових особливостей здобувачів загальної середньої освіти;

- організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів з використанням Вікіпроектів;

оцінювати:

- власні знання стосовно інфомедійної грамотності;

- результати власної діяльності щодо впровадження в освітній процес Вікіпедії та Вікіпроектів;

- дидактичну доцільність та ефективність вибору методів, форм, засобів, технологій щодо організації освітньої діяльності учнів;

- доцільність вибору цифрових інструментів для інтеграції в навчальні матеріали інфомедійної грамотності;
- ризики виникнення проблемної ситуації та вибір раціонального способу її вирішення.

Навчальний план

№ з/п	Назви розділів	Кількість годин		
		Синхронне навчання	Асин-	Усього
I тиждень				
1.	Модуль 1: Отримання інформації 1.1 Важливість доступу до інформації 1.2 Що таке «вікі»? 1.3 Що таке Вікіпедія? 1.4 Поширені хибні уявлення про Вікіпедію 1.5 Навіщо використовувати Вікіпедію? 1.6 Хто пише Вікіпедію? 1.7 Хто не пише Вікіпедію?	2	2	4
II тиждень				
	1.8 Навігація по Вікіпедії 1.9 Інші способи отримати доступ до Вікіпедії 1.10 Обереження безпеки учнівства під час читання Вікіпедії 1.11 Справедливість знань, різноманіття контенту і Вікіпедія	2	2	4
III тиждень				
2.	Модуль 2: Оцінка інформації 2.1 Основи Вікіпедії 2.2 Настанови Вікіпедії 2.3 Ключові правила щодо Вікіпедії 2.4 Огляд структури статті Вікіпедії 2.5 Сторінки обговорення та інші простори комунікації у Вікіпедії 2.6 Перегляд історії та процес створення знань 2.7 Джерела та перевіріть 2.8 Хто перевіряє інформацію у статтях Вікіпедії? 2.9 Допомога з доступом до якісних наукових джерел для Вікіпедії	2	6	8
IV тиждень				
3.	Модуль 3: Створення інформації 3.1 Будьте рішучими! 3.2 Створення сторінки користувача у Вікіпедії	2	6	8

	3.3 Ваш перший внесок 3.4 Як редакторки і редактори Вікіпедії роблять організований внесок 3.5 Трансформативні практики розбудови знань спільноти			
V тиждень				
4.	Підсумкове завдання: інтегруйте Вікіпедію у свої уроки	2	4	6
Усього		10	20	30

Обсяг (тривалість): 30 годин.

Інституційна форма підвищення кваліфікації: дистанційна
(Навчання здійснюється в синхронному та асинхронному форматі. Синхронне навчання – це серія занять з тренеркою та групою в онлайнному середовищі. Асинхронне навчання - самостійна робота з матеріалами та завданнями розміщеними на платформі Prometheus).

Вартість надання освітньої послуги: безоплатне навчання

Розробник (розробники):

Команда проєкту «Вікіпедія у навчанні» (Reading Wikipedia in the Classroom) Фонду Вікімедіа

Марина ЧАЛА, сертифікована тренерка Міжнародної програми «Reading Wikipedia in the Classroom», завідувач науково-методичної лабораторії інформаційно-технологічної освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»

Реалізація програми:

Курс «Вікіпедія у навчанні» (Reading Wikipedia in the Classroom) Фонду Вікімедіа адаптовано громадською організацією «Вікімедіа Україна»

Програму розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 зі змінами та доповненнями від 27.12.2019 № 1133).